

HUSEYÎN CEVAHÎR

RAPORA ROJHÎLATÊ ANATOLYAYÊ

(KURDÎ - TIRKÎ)

HUSEYÎN CEVAHÎR

RAPORA ROJHÎLATÊ ANATOLYAYÊ

(KURDÎ - TIRKÎ)

Birinci Baskı: 1 Haziran 2019 - Őilêr QamiŐlo

Ortadoğu Devrim Cephesi

Basın Bũrosu

JİYANA HUSEYÎN CEVAHÎR

Dîroka Şehadetê: 1'ê Pûşperê 1971

Cihê Şehadetê: Stenbol/Maltepe

Dîroka Jidayîkbûnê: 1950

Cihê Jidayîkbûnê: Bajarê Dêrsimê, navçeya Mazgîrtê, nahiyeya Mohûndûyê(Darikent)

Cihê gora wî: Şobek (Yeldegen), Mazgîrt/Dêrsim

Huseyîn Cevahîrê ku lawê malbeteke cotkar a Kurd-Elewî ye, yek ji pêşengên THKP-C'yê (Eniya Partiya Rizgariya Gel a Tirkîyeyê) ye. Di 1'ê pûşpera 1971'ê ew û hevalê wî Mahîr dikevin dorpêçê û di nava dorpêçê de dibe yek ji mînakên bi heybet ê berxwedanê û şehîd dibe.

Mahîr, Huseyîn û Ûlaş hema hema di hemû kêliyên dîroka THKP-C'yê de bi hev re bûn. Ew di berxwedanên cuda de şehîd bûn, lê bi hev re gelek çalakî li dar xistin.

Cevahîr yek ji kadroyên ku ji SBF'yê (Fakultyaya Zanistên Siyasî) yê THKP-C'yê bû. Di destpêkê de li beşa Tipê (bijîşkiyê) ya Zaniîngeha Stenbolê dixend, lê SBF ji bo wî balkêştir bû; zanîngeha xwe guhert û hat Enqere, SBF'yê. Dema hat zanîngehê bû endamê Klûba Ramanê. Di wê demê de ew jî endamê TîP'ê (Partiya Karkeran a Tirkîyeyê) bû.

Huseyîn lêkolîner bû; bi vê taybetmendiya xwe di têkoşîna bîrdoziyê ya li hemberî TÎP'ê dihate meşandin de pêşngiyê kir.

Cevahîr di milîtaniya destpêkê ya tekoşîna antî-faşîst a li SBF'yê de cihê xwe girt. Bi dûv re gav bi gav THKP-C hate saz kirin.

Huseyîn Cevahîr di vê heyamê de, di berfenbara 1970'î de, di civîneke ku li Enqere/Kucukesatê hate lidarxistin de bû yej ji 11 endamên Komîteya Giştî ya Bihurbar(demkî). Di pêvajoya din de dema Komîteya Giştî ji "bihurbariyê" derket û teqez bû jî Huseyîn Cevahîr bû endamê vê avaniya ku berpirsyariya THKP-C'yê radikir. Di parvekirina xebatan a Komîteya Giştî de Huseyîn Cevahîr berpirsyariya Kurdistanê wergirt.

Lê Cevahîr li ku derê pêdiviyên Partiyê hebûya li wê derê bû. Tevî Sînan Kazim Ozdogrû, Hûdaî Arikan û Sebahattîn Kûrt gelek caran diçû herêma BehrarezPêşengên THKP-C'yê ne pêşengên li ser maseya xwe bûn! Ji ber vê jî di rêxistinkirina şerê çekdarî de rasterast cih digirtin. Di çalakiyên destpêkê yên li Enqereyê de Cevahîr jî hebû.

Huseyîn Cevahîr di Sibata 1971'ê de tevî komeke ku Îlaş jî di nava wan de bû tê Stenbolê û amadekariyên li vî bajarî bi rêxistin dike.

Cevahîr di 17'ê gulana 1971'ê de di çalakiya revandina Ephrahîm Elrom (SersefirêIsraîlê yê Stenbolê) de bi Êlaş Bardakçi û Mahîr Çayan re bû.

Ev hevalên pêşeng di rewşa giran a darbeya 12'ê Adarê de xwe paş de nekişandin û şer bi rêxistin kirin û vê yekê pêk anîn. Pêvajoyê piştî çalakiya Elrom ew gihandin Maltepe'yê ku paşê veguherî baregeha berxwedanê.

1'ê pûşpera 1971'ê bû... Wir, Maltepeya Stenbolê bû...Wê li wir, Cevahîr qelleşane hatiba kuştin... Lê wê êdî olîgarşî ji Cevahîran û Maltepeyan xelas nebûba... Ji ber ku çalakiya wî xeta Partiyê bû.

Eniya Partiya Rizgariya Gel a Tirkiyeyê THKP-C'yê ji bo li hemberî pirsgirêka Kurd helwesta xwe diyar û zelal bike endamê Komîteya Giştî û Berpirsyarê Herêma Rojhilatê Anatolyayê (Kurdistana Bakur) Huseyîn Cevahîr peywridar kir û jê xwest ku raporekê binivîse. Li ser vê yekê Huseyîn Cevahîr "Rapora Rojhilatê Anatolyayê" weke pêşnûme amade kir. Ev rapor cara pêşîn di gulana 1970'î de di hejmara 19'emîn a kovara "Aydînlîk Sosyalîst Dergî" de hate weşandin.

HUSEYÎN CEVAHÎR: RAPORA ROJHÎLATÊ ANATOLYAYÊ

Li Bismilê:

Bismil, navçeyeke Amedê ye. Nifûsa wê 6 hezar e. Pê ve girêdayî 96 muxtarî hene. Dema em mezrayan (gundên biçûk ên girêdayî muxtariyan) jî tevlê bikin hejmara cihên niştîne digihêje 120-130'î. Gund dibin du beş: gundên çiyayî û gundên deştê. Aboriya gel li ser çandiniyê ye. Li vê herêmê ji 2 milyon donim erdî zêdetir erdê çandiniyê heye. Hin ji erdan di destê axayan de ne. Ligel ku terektoz û maşîneyên din ketine herêmê jî pêkûtiya axa û şêxan berdewam dike.

(Li gundê Bînanê yê Bismilê axayek heye. Navê wî Abdulqadir Sînanli ye. Gundî û kesên derdorê jê re dibêjin Ferman Axa. Herkes dizane ku zilamên wî yê çekdar hene

û ev kes bi çekên otomatîk digerin. Sed hezar donim erdê wî heye. Tevî mirovan û malan çend gundên wî hene. Di hîlbijartinên 1969'an de ji bo partiya AP'yê kar dike. qesabê gund ê bi navê Ibrahîm dema diçe navçeyê ji dostê xwe re soz dide ku wê di hîlbijartinan de raya xwe bide partiya YTP'yê. Dema Ferman Axa vê dibihîze wî diqewirîne û axayên derdorê jî wî nagirin cem xwe, ji bo li hemberî axayê xwe derketiye. Ibrahîmê qesab niha li bajarê Batmanê li karekî digere.)

Di dema dawî de di serdagirtinên komandoyan (leşkerên taybet) de bi taybetî jî destwerdana gundên axayan nehatine kirin. Li gundê Ferman Axa qaşo lêgerîn pêk tê û tiştêk nayê dîtin. Gundî jî wiha gazincan dikin: "Çekên axa hene, lê jê nayê girtin û pêkutî li ser nayê kirin. Lê ligel ku li cem me çek tune ne îşkenceyê li me dikin." Komando dibêjin ku di destê wan de biryara lijneya wezîran heye ku lêgerînê û îşkenceyê bikin. Heta niha kesî ev biryar nedîtiye. Heke bi rastî jî biryareke wiha hebe ev tê wê wateyê ku dixwazin pêkutiyê, bêzariyê û rewşa terorê pêk bînin; dixwazin bidin xuyanîkirin ku artêş li cem axayan e. Divê rewşenbîr, kesên pêşverû û şoreşger bi dûvê biryarê bikevin. Ev yek plana xerakirina biratiya gelên Tirkiyeyê, parçekirina wan û hukma li ser wan e. Ev yek beşa Tirkiyeyê ya plana emperyalîzmê ya Rojhilata Navîn e.

(Li qehweya koçberan a Bismilê Mistefa Bûlût behsa hatina komandoyan dike. "Komando hatin qehweyê. Tu

têkiliya min bi çekan û kuştinê re tune ye. Min got 'fermo'. Xwezî min negotiba. Dest bi xeberan kirin. Xalê min jî komando ye. Zilamekî baş e. Min ev yek ji wan re got û min got 'sûcê min çi ye?'. Vê carê cilên min kişkişandin û xeberên xirabtir gotin. Rûmeta min şkest, çavên min hêsir kirin. Ez ji xalê xwe jî qeherîm. Ma ne hefy e? Em jî mirovên vî welatî ne.)

Ev, bûyereke biçûk a li navenda navçeyê pêk hatiye. Hesabê li pişt vê bûyerê basît û xeter e... Tunekirina hêla soreşgerî ya artêşê û avakirina dîwarên kînê ya di navbera artêşê û gel de. Mirov dikare bêje ku heta radeyekê bi ser jî ketine.

Komando diçin gundê Kenberlî. Li gund kesekî ku heta dibistana navîn xwendiyê heye, Adnan Aktepe... Ciwanekî baş û şiyar e... Fêm kiriye bê Tîrkiye di çi rewşê de ye. Ji bo felatê li çareseriyên digere, lêkolînan dike û dixwîne. Kenberlî jî gundê axayan e. Adnan ji ber feqîriyê piştî dibistana navîn nexwediyê. Berî ku komando werin gund axayan behsa Adnan ji wan re kiriye. Tê gund li Adnan dipirsin û dibêjin 'ka çeka xwe bîn'. Dema gotiye 'çek tune ye' lê xistine. Dema em çûn cem wî destê wî parçe bibûn, laşê wî sor û şîn bibû. Talî li gund tu çekî nabînin û Adnan bi lêxistina xwe dimîne. Li hemû gundan jinan û zilaman datînin cihên cuda û li wan dixin û ji gelek gundan destvala vedigerin.

Tiştêkî asayî ye ku gundî li hemberî mehkûman û zilamê axa çek hilgirin... Zilamên axa, ji bo berjewendiya wî bi hêsanî zilaman dikujin û dişelihînin. Saziyên fermî deng nakin. Gundî jî hemû pêkutiyên weke sirekê vedişêrin.

(Ji gundê Salata Jêrîn Halîl Toptaş dibêje: "Mehkûmên ku zilamên axa ne hin herêman ji mehkûmên din û gundiyan diparêzin. Ligel vê yekê pêkutî tên ser me û bêyî ku hişk bişewite, ter dişewite. Komando hatin gundê me û em kom kirin. Bi dûv re em dan bazdan û bi me kenyan. Talî dest bi lêxistinê kirin. Ev çi kar e, çi hikûmet e, çi pergal e? Komandoyan ji beqçî av xwest. Dema beqçî av anî bi ser wî de dakirin û kenyan. Dema beqçî got 'ma çi sûcê min e?', jê re gotin 'kûçik lawê kûçikan, ma tu tenê maye avê bîne?'")

Li aliyê din nelirêtiyên di karên gubre(semad) û tovan de jî gelek bûne. Par jî gel ji bo nelirêtiyên di belavkirina gubreyê de serî li gerîndetiya giştî ya Bankaya Zîraatê didin. Gotine ku cîgirê gerîndeyê bankayê Bahattîn (niha li Palûyê ye) û serokê şaredeiyê Necîp Aslan piştî hin kesan digirin û gubreyê vedişêrin û buha difroşin. Serperîşt (mufettiş) tên. Talî tişt jê dernakeve. Li gundê Tepecîk, Aralikê 25 ton genimê tov ê mafê gundiyan e didin sê kesên ku tu têtikiliya wan bi çandiniyê re tune ye. Gundî serî li walitiyê didin, lê encam dernakeve. Paşê tov ji hêla Necîp Aslan û cîgirê gerîndeyê bankayê ve tê firotin. Ev cîgirê ku ji bilî mehaneya (maaş) wî tu dahata wî tune ye bi 150 hezar lîreyî kamyonekê û du xaniyan kirîne.

Mirov ji kîjan alî de binêre xerabûnek, genîbûnek û nelîretiyek heye. Ji bo ku desthilatdarî vê yekê baş dizane bi zanebûn balê dikşîne ser tiştên din û dibêje "tevgereke Kurdperestiyê ya xurt heye." Lê Kurdperstî tune ye. Tiştê heye, hêviya hemwelatîbûneke azad ku dixwaze zimanê xwe bi kar bîne ye. Û ew bawerî heye ku incex di wekhevîbûna rasteqîn de yekîtî û biratiya gelê Tirkiyeyê yên rastîn pêk were.

(Muxtarê gundê Aralikê dibêje: "Zarokekî ku ji gundê me diçe gundê Obaliyê digirin. Saet 4 û nîvê sibehê ye, mij heye û hewa gelekî sar e. Leşkeran ez birim derveyî gund û pirsra mehkûm û çekan kirin. Jin xistin camiyê, em ji dan hev û li ser me geriyar. Gund ji hev xistin, tişteki nedîtin. Sûbayan nedît, lê leşkeran li me dan.")

Bekir Cengîz etar (çerçî) e; ixtiyar e û guhê wî giran e. Tiştik miştikan difiroşe gundiyan û debara xwe dike. Li ser komando wî dibînin û dibêjin "raweste". Bekir Cengîz nabihîze û riya xwe didomîne. Têncem wî û gelekî lê dixin.

Li gundê Mele Feyyat erdê herkesî heye. Ji ber ku li gund axa tune ye li "deriyê hikûmetê" jî piştî wan tune ye. Li vî gundî komando tîncem gundî kom dikin û li gund digerin. Dema tişteki nabînin dest bi lêxistina gundiyan dikin û dibêjin "Çima çekên we tune ne?". Gundiyekekî digot "Çek hebe tişteki e, tune be tişteki e!"; yekî din jî digot "Wextê armanca wan lêxistin bete divê çek hebe, te divê tune be ferq nake!".

Li gundê Mezrakebîrê ji meleyê gund dipirsin bê ka li cem kê çek hene. Mele dibêje ku ew tişteki wiha nizane û bizanibe jî wê jixwe ji wan re nebêje, lewre gelacî ne li gorî oldarekî ye. Li ser vê yekê hemû gundiyan kom dikin û dibin ber cem û radizînin nav heriyê. Kesên ku bi ya wan nakin jî bi zorê radizînin û pê li pişta wan dikin.

Ev tenê çend mînak in. Li Bismilê îşkenceyên ku nayê bîra kesî yên ji wan xirabtir jî hatine kirin. Yên ku vana dikin leşkerên vî welatî ne; yên ku ev bi wan didin kirin jî hevkarên emperyalîzmê û axa ne. Yên ku îşkence li wan tê kirin jî xelkê welatê me ne. Ew xelkê ku di şerê rizgariya neteweyî yê yekemîn de li hemberî guleyên Fransî û Îtalî sekinîne û zarokên wan in... Çekdarên ku bi M.Kemal re emperyalîzmê ji welatê me bi darê zorê derxistine û zarokên wan in...

Li Farqînê:

Sê caran digirin ser gundê Korîtê. Di herdu carên destpêkê de gundiyan derdixin derve û jin û zilaman ji hev diqetînin. bi dûv re lêgerîne dikin. Gund ji hev dixin. Ji ber ku ev çend mehên dawî komandoyan dest ji girtina eşqiya û qatilên axayan berdane, karên xwe gelekî "xweş" dikin. Dema tişteki li gund nabînin hêrs dibin; bêyî ku li temenê wan binêrin hemû zilaman li erdê radizînin û wan li erdê dixiriqînin. Leşker gundiyan dibin serê gir û wan ji wir digindirînin, dema tînen ber cem vê carê dîsa dikin ku baz bidin serê gir. Ixtiyarên ku nikarin baz bidin jî rastî xeber û lêdanan tînen. Cara 3'yan piştî

ku li konên koçeran digerin dîsa tên gund. Komando di rê de rastî gavanê gund tên û dibêjin: "Hûn çima eşqiyayan xwedî dikin?". Dema gavanê bi navê Ibrahîm ji wan re dibêje: "Ez li derveyî gund im, hayê min ji tiştê tune ye" jî nigê wî dixin feleqeyê û îşkenceyê lê dikin. Çîmên gavan reş û şîn bibûn, binê lingên wî jî nepixî û qelişî bûn. Gavan deh rojan ji nav cihan ranebûye, nikarîbû rabe ser piyan.

Li gundê Veysîtalûyayê gundî behsa tiştê nekirin. Dema yek ji zarokan got ku leşkeran li wan xistine gundiyan got "tiştê wiha nebûye" û bera zarok dan. Di 8'ê nîsana 1970'ê de destê sibehê saet di 3'yan de 3 hezar leşker û komando, tevî 6 balafirên helîkopter û yekîneyên topan bi alîkariya balafirên keşfê bajar dorpêç kir. Yê ku ev didîtin digotin qey keleha dijminekî hatiye dorpêçkirin. Kesên ku ji ber deng şiyar dibûn û derdiketin derve digirtin û dibirin cihê komkirinê. Cihên komkirinê jî meydana kargeha TEKEL'ê, Çala Kortê û Şadorê bûn. Kî serê xwe ji mala xwe derxistiba bi l^dana qebdeyên çekan li van deran kom dibûn. Li cihên komkirinê xelk li erdê hatin xiriqandin û bi awayekî komî îşkence li wan hate kirin. Leşkeran ew ser dev diavêtin erdê û hildişiyar ser piştê wan û bi wan dikeniyar. Mehdî Zana jî dema bi vê yekê dihise tê kargeha TEKEL'ê, lê heman îşkenceyan bi wî jî dikin. Îşkenceyên herî giran li Şadorê tên kirin.

Saet 9'an de serlêdan ji bo qeymeqamtiyê tê kirin. Qeymeqamê wê demê (ku niha qeymeqamê Koycegîzê ye) ji

wan re dibêje ku îşkence tune ye û ew derewan dikin. Dema Ebdilkerîm Ceylan wî vedixwîne cihê bûyerê jî qeymeqam dibêje "Wê çaxê hûn ku derê dixwazin herin gazincên xwe li wir bikin". Paşê jî bi hinceta ku qaşo gotinên nebaş jê re kirine Ebdilkerîm Ceylan dixê bin çavan. Di wan keliyan de leşker dikevin taxa Girê Ferîdûn û îşkence li gel dikin. Ev lêgerîn û îşkence heta saet 5'ê nîvro berdewam dikin.

Hevgirtina axa, karmend û hevkarên emperyalîzmê bi awayekî şênber di van lêgerînan de li ber çavên gel tê raxistin. Beriya serdagirtinan bi sê rojan waliyê Amedê (ku niha pêşniyar hatiye kirin ku bibe gerîndeyê giştî yê emniyetê) xeberê dişîne ji axayên Farqînê re. Axa jî hema diçin Enqereyê ji bo "betlane"yê. Gel bi vê yekê dizane. Her wiha lêgerînên li Farqînê tenê li dervayî sûra Farqînê tên kirin, dest nadin hundirê sûrê. Lewra dewlemendên bajêr li vir rûdinên.

Lêgerîn û îşkenceyên herî hovane li Dêrik, Dihê û Sêrtê tên kirin. Lê deng ji vê herêmê dernakeve. Gel qehra xwe ya ku mezin dibe diavêje hundirê xwe. Lê di 8'ê nîsanê de dema serdagirtina Farqînê çê dibe hin kes pê dihîsin. (Weke mînak: Meleyê gundê Rafşata Derîkê tazî dikin û benekî bi ezayê wî yê hacetê girê didin û didin destê jina wî û wan li gund digerin. Bi dûv re îşkenceyê li jina wî jî dikin. Piştî vê bûyerê mele ji gund derdikeve û kes nizane bê bi ku ve çûye.)

Bûyereke din; li gundê Davûdî yê Amedê di lêgerînekê de komando ciwanekî digirin û gelekî lê dixin. Bavê wî xwe diavêje ser lawê xwe û dibêje: "Li şûna wî li min bixin." Bi derbên qebdeyên çekan serê wî dişkê. Dûrsûn Yanardagê şêst salî (navê bavê wî Mihemed e, li gundê Dûrûyê çêbûye) di 18'ê adara 1970'î de radikin nexweşxaneyê fakulteya Amedê û di 22'yê adara 1970'î de ji ber xwîn çûye ser mejiyê wî jiyana xwe ji dest dide. Gundîyan digot: "Qezaya trafikê pê re çê bûye!". Dema me israr kir jî gotin: "Miriye, çûye. Ma qey hûn ê wî vegerînin?"

Ev tenê çend bûyerên ku me çavdêriya wan kirine ne. Bi hezaran bûyerên ji van xirabtir li Rojhilat û Başûr-rojhilatê Anatolyayê hatine kirin. Ev bûyer di esasê xwe de encamên siyaseta "parçe bike-birêve bibe" ya emperyalîzmê ne. Heke em dixwazin welatê xwe ji emperyalîzmê, hevkarên wê û axayan rizgar bikin û em rizgarî û kêfxweşiya gelê xwe dixwazin divê em van bûyeran ji nêz ve bişopînin û pirsgerêka Rojhilat bi awayekî zanistî û welatparêziya rasteqînî rave bikin. Li Rojhilat gelê Kurd heye ku bi salan e bi gelê Tirk re jiyaye û li hemberî dijminan mil bi mil şer kiriye. Weke gelê Tirk bi hezaran pirsgerêkên vî gelî yê ku nehatine çareserkirin hene. Pêkûtiya axayan, birçîbûn, zilm û terora deesthilatdariya hevkar li Rojhilat heye.

Li aliyê din emperyalîzm li Rojhilata Navîn projeyên xwe bi awayekî lezgîn dixwe meriyetê. Emperyalîzm dixwaze dijminahiyê bixe nav gelan, têkoşîna wan a rizyariyê ya li

hemberî emperyalîzmê parçe bike û ji paş ve xencerê lêxe. Xala herî girîng ev e... Heke şoreşgerên Tirkiyeyê hişyar nebin û vê lîstikê ji niha ve xera nekin wê di pêş de bikevin pîrsgirêkên mezintir.

Pîrsgirêka rojhilat incex bi riya şoreşgerî çareser dibe. Ji bo vê desthilata şoreşgerî, divê şoreşgerên Tirk û Kurd û hemû welatparêz mil bi mil xebatê bimeşînin. Divê biratiya gelan a heyî were xurtkirin, li hemberî dijminê sereke emperyalîzmê têkoşîn were dayîn û em hişyar bin. Yekane riya rast ev e! Ya na di kîjan refê de be bila bibe nijadperestîya bûrjûvaziyê lîstikeke emperyalîzmê ye, parçekirin e.

Kovara "Aydinlik Sosyalîst Dergî" Gulana 1970'î -
Hejmara 19'emîn

**THKP-C (ENIYA PARTIYA RIZGARIYA GEL A TIRKIYAYÊ)
ENDAMÊ KOMÎTEYA GÎŞTÎ - HUSEYÎN CEVAHÎR**

HÜSEYİN CEVAHİR

Şehit Düştüğü Tarih: 1 Haziran 1971

Şehit Düştüğü Yer: İstanbul Maltepe

Doğduğu Tarih: 1950

Doğduğu Yer: Dersim Mazgirt ilçesi Mohundu (Darıkent) nahiyesi

Mezar Yeri: Şöbek – Yeldeğen Mazgirt, Dersim

Kürt-Alevi bir köylü ailesinin çocuğu olan Hüseyin Cevahir, THKP-C önderlerindendir. 1 Haziran 1971'de İstanbul Maltepe'de yoldaşı Mahir'le birlikte kuşatıldılar. Kuşatma altında direnişin ilk görkemli örneklerinden birini yaratarak şehit düştü.

Mahir, Hüseyin, ve Ulaş, THKP-C tarihinin hemen her aşamasında birliktedirler. Birbirinden ayrı direnişlerin yaratıcısı olarak ölümsüzleştiler üçü de; ama birlikte sayısız eylemler gerçekleştirdiler.

Cevahir THKP-C'nin SBF kökenli kadrolarından biriydi. Önce İstanbul Tıp'a girmişti, ama SBF onun için daha çekiciydi. Okul değiştirip SBF'ye geçti. Okula gelir gelmez Fikir Kulübü'nün üyesi oldu. O dönem o da TİP üyesiydi. Araştırmacıydı. Bu özelliğiyle TİP'e karşı yürütülen ideolojik mücadelenin de önde gelen savaşçılarında biri oldu.

SBF'deki anti-faşist mücadeleyi omuzlayan ilk militan kadrolaşma içinde de Cevahir yer alır. Sonra adım adım THKP-C'nin oluşumu geldi.

Hüseyin Cevahir, bu süreçte 1970 Aralık'ında Ankara Küçükesat'taki bir evde yapılan toplantıda oluşturulan 11 kişilik Geçici Genel Komite'nin üyelerinden biri olarak yer aldı. Sürecin ilerleyen evresinde Genel Komite "geçicilikten" çıkıp kesinleştiğinde de Hüseyin Cevahir yine THKP-C'nin sorumluluğunu taşıyan bu yapı içindeydi. Genel Komite'de yapılan ilk işbölümünde Hüseyin Cevahir Kürdistan sorumluluğunu üstlendi.

Ancak Cevahir, Parti kendisine nerede ihtiyaç duyduysa oradaydı. Sinan Kazım Özüdoğru, Hüdayi Arıkan ve Sebahattin Kurt'la birlikte sık aralıklarla Karadeniz bölgesinde bulundu. THKP-C önderleri, masa başı önderleri değillerdir. Bu yüzden silahlı savaşın örgütlenmesinde doğrudan yer almışlardır hep. THKP-C'nin Ankara'da gerçekleştirdiği ilk eylemlerde Cevahir de vardır.

Hüseyin Cevahir Şubat 1971'de içlerinde Ulaş'ın da olduğu bir ekiple birlikte, İstanbul'a geldi ve İstanbul'daki hazırlıkları örgütledi.

17 Mayıs 1971'de İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Ephrahim Elrom'un kaçırılması eyleminde Ulaş Bardakçı ve Mahir Çayan'la birlikteydi.

12 Mart Cuntasının ağır baskı ve takip koşullarında geri çekilmeyi değil savaşı örgütlemeyi düşünmüş ve bunu hayata geçirmişlerdi. Elrom eylemi sonrası yaşadıkları süreç onları bir direniş üssüne çevirecekleri Maltepe'ye götürdü.

Tarih 1971'in 1 Haziran'ıydı. Orası İstanbul Maltepe'ydi... Orada Cevahir kahpece vurulacaktı... Ne var ki, oligarşi ne Cevahir'lerden, ne Maltepe'lerden kurtulamayacaktı artık... Çünkü eylemi, Parti-Cephe çizgisi idi.

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi THKP-C, Kürt Sorununa İlişkin tutumun belirlemesi ve netleştirilmesi için Genel komite üyesi ve Doğu Anadolu Bölge Sorumlusu Hüseyin Cevahir'i görevlendirerek bir rapor hazırlamasını istemiş ve bu çerçevede Hüseyin Cevahir "Doğu Anadolu Raporu" Başlıklı bu taslak çalışmayı partiye sunmak üzere hazırlamıştır. Hazırlanan rapor ilk olarak Mayıs 1970 yılında Aydınlik Sosyalist Dergi'nin 19 sayısında yayınlanmıştır.

HÜSEYİN CEVAHİR | DOĞU ANADOLU RAPORU

"Bismil'de

Bismil, Diyarbakır'a bağlı bir ilçe... Merkez nüfusu 6 bin. Bismil'e bağlı 96 muhtarlık var. bunlara mezralar (muhtarlığa bağlı olan daha küçük yerleşme noktaları) da eklediğinde, yerleşme yerlerinin sayısı 120-130'a varmakta. köyler iki bölüme ayrılabilir: Dağ köyleri ve ova köyleri. Halk geçimini tahıl üretiminden sağlamaktadır. Ekilebilir toprak miktarı iki milyon dönümün üstündedir. Toprakların bir kısmı ağaların elinde... Ovaya traktör ve diğer tarım makineleri girmesine rağmen ağa ve şeyh baskısı devam etmekte.

(Silvan'da Yusuf Azizoglu'nun kardeşi Abdülkadir Azizoglu, köyünden geçen dereye bir baraj yapmaya karar verir. bütün müridlerini ve marabalarını toplayarak işe girer- ücretsiz çalışılmaktadır, angarya- baraja torbalarla kum

taşınmaktadır. Zayıf bir köylü yarı yolda düşer, torbayla. Şeyh bu durumu, görünce çok sinirlenir. köylünün yanına vararak tekmelemeye başlar. Köylü torbaya çok kum doldurulduğunu söyleyince küfrederek “gözün kör müydü?” der. Aradan birkaç gün geçince mühendissiz, plansız barajın duvarı arkada biriken suların basıncıyla çöker ve bir köylünün beli kırılır.)

Bismil kaymakamı Birgi Yaşar Çağlaşan'ın dediğine bakılırsa, ilçede asayişsizlik diye bir şey yok: Eşkıya, çevreyi sürekli tedirgin eden bir çete hiç olmamış. yalnız, adam vuran birkaç kişiyle bazı hırsızlar ve birkaç da asker kaçağı varmış. Bunların çoğu kendiliğinden teslim olmuş.

Yine Bismil'deki kavgaların adam vurmaların bir tek nedeni var: Toprak. bir yandan ağa toprakları on binlerce dönümü bulurken, bir yandan da ağalar hazine topraklarına el atmışlar. İki milyon dönümü aşan toprağın % 80'i ihtilafı... Bu ihtilafı durumu da, şimdilik bir tek şey çözümlüyor; yıldırım. Bu yüzden bütün Bismil hatta bütün doğu ve Güneydoğu'da herkes, ağaların silahlı fedai beslediğini bilmekte... Asayişsizliğin tek nedeni toprak demiştik. Ağalar, köylülerin toprak taleplerini mahkûm besleyerek durduruyorlar. Belli bölgeler, bu mahkûmlarca ağa adına korunuyor. Bu durum politikaya seçimlere de yansıyor. Nitekim gazeteler Şaki Özbay'ın filan parti için, Hamido'nun falan parti için çalıştığını yazıp durdular.

(Bismil'in Binan Köyü'nde bir ağa oturur. İsmi: Abdülkadir Sinanlı -köylüler ve çevre halkı ferman ağa demekte- silahlı fedaileri olduğunu, bunların, otomatik silahlarla dolaştığını bilmeyen yok. Yüz bin dönüm toprağı var. Birkaç köy kendisinin, çuluyla, eviyle, insanıyla... 1969 milletvekili seçimlerinde AP için çalışır. köyden kasap İbrahim ise ilçeye uğradığında "YTP'ye oy vereceğim" diye bir tanıdığına söz verir. Bunu köy kahvesinde seçimlere bir gün kala, Ferman ağa'ya söyler. Vay sen misin bunu diyen, hemen ertesi gün kapı dışarı edilir. Hiç bir ağa kasap İbrahim'i yanına almaz, ağasına karşı geldi diye. Kasap İbrahim şimdi Batman'da iş aramaktadır.)

Son aylarda yapılan komando baskını sırasında ağa köylerine özellikle dokunulmamış. Ferman Ağa'nın köyünde sözde arama yapılmış ve hiç bir şey bulunamamış. Köylülerin bir şikâyet nedeni de bu. "Ağa'nın silahı var, elinden alınmaz, baskı yapılmaz. Ama bizde silah olmadığı halde işkence yapılır". Komandolar, ellerinde bakanlar kurulunca arama ve işkence etme kararı olduğunu söylüyorlar. Bu kararı bugüne kadar gören olmamış. Eğer gerçekten böyle bir karar varsa, tam bir baskı, yıldırma ve terör havası yaratma; orduyu ağaların yanındaymış gibi gösterme çabası var. Aydınlar, ilericiler ve devrimciler bu kararın peşine düşmelidirler. Bu Türkiye halklarının kardeşliğini, birliğini bozup bölme ve sonra da, hükmetme planıdır. Emperyalizmin Ortadoğu'da uyguladığı planın Türkiye'ye düşen bölümüdür.

(Bismil'in göçmen kahvesinden Mustafa Bulut komandoların kahveye gelişini anlatıyor: "Komandolar kahveye geldiler. benim silahla adam öldürmeyle herhangi bir ilgim yok. Bismil'in içinde kahve işletmekteyim. 'Buyurun' dedim. Demez olaydım. Başladılar bana küfretmeye. Benim dayım da komando üsteğmeni. İyi bir insan... Bunu söyledim. suçum ne dedim. Tartaklayıp daha beter küfrettiler. Bir sürü adam vardı kahvede. Onurum kırıldı. Gözlerim doldu. Dayımdan bile nefret etmeye başladım. Yazık değil mi, biz de bu memleketin insanlarıyız!")

Bu ilçe merkezinde bir küçük olay... Bu olayın arkasında yatan hesap basit ve tehlikeli... Ordunun, devrimci yanını bir yandan yok etmek, bir yandan da ordu ile halk arasında aşılmaz nefret duvarları yaratmak. Bunu kısmen başardıkları da söylenebilir.

Komandolar Kenberli Köyü'ne giderler. Köyde bir ortaokul mezunu var; Adnan Aktepe. Pırıl pırıl uyanık bir genç... Türkiye'nin ne durumda olduğunu kavramış: Kurtuluş için çareler düşünmekte, araştırmakta, okumakta. Kenberli Ağa köyü. Adnan Fakir, ortaokuldan sonra okuyamamış. Komandolar köye gitmeden ağalar Adnan'ı duyurmuşlar. Adnan sorulmuş. gelmiş. Getir silahını demişler. Yok deyince başlamışlar dövmeye. Biz gittiğimizde elleri parça parça idi. Vücudunda morartılar vardı. Sonunda köyde silah bulamazlar. Adnan'ın yediği dayak yanına kar kalır. Aslında bütün köylerde erkekleri bir tarafa kadınları bir tarafa toplayarak dövüyorlar ve çoğu köyden eli boş dönüyorlar.

Köylünün mahkumlara ve ağanın adamlarına karşı silahlanmaları olağan bir şey... Ağanın adamları ağanın çıkarları için gözlerini kırpmadan adam öldürüyorlar, soygun yapıyorlar. İdari makamlarsa buna seyirci kalıyor. Köylüler bütün baskıları sır saklar gibi saklıyorlar.

(Aşağı Salat'tan Halil Toptaş; "ağaların fedaisi mahkûmlar belli bölgeleri diğer mahkumlara ve köylülere karşı koruyorlar. Bunun yanında baskılar bize geliyor ve kuru yanmadan yaşı yakıyorlar. Komandolar bizim köye de geldiler. Hepimizi içtima ettiler. Sonra koşturup güldüler. Ardından da başladılar dayak atmağa. Anlamıyorum bir türlü. Bu nasıl iş, bu nasıl hükümet, bu nasıl düzen? Komandolar bekçiden su istediler. Bekçi suyu getirince başından aşağı döküp gülüştiler. Bekçi suçumuz ne deyince 'itoğlu it, su getirecek bir tek sen mi kaldın?' dediler.")

Bunların yanında gübre ve tohum yolsuzlukları ayyuka çıkmıştır. Örneğin; geçen sene gübre dağıtımı yüzünden halk yolsuzluk iddiasında bulunmuş. Ziraat Bankası genel müdürlüğüne başvurmuş. Banka müdür muavini Bahaattin – şimdi Palu'da ve belediye başkanı Necip Aslan ile adam kayırdıkları, gübreyi kapatıp karaborsa yaptıkları söylenmiş. Müfettişler gelmiş, sonunda hiçbir şey çıkmamış. Tepecik, Aralık Köyü'nün hakkı olan 25 ton tohumluk buğday toprakla hiç ilgisi olmayan üç kişiye verilmiş. Valiye yapılan müracaattan bir sonuç alınamamıştır.

Sonra tohumluğu necip aslan'la banka m¼d¼r muavini satmışlar – maaşı dışında hiçbir geliri olmayan Ziraat Bankası m¼d¼r muavini 150 bin liraya bir kamyon ve iki kat satın almıştır.

Hangi taraftan tutulursa tutulsun, bir bozukluk bir kokmuşluk ve bir yolsuzlukla karşılaşmaktasınız. İktidar bu durumu iyi bildiği için dikkatleri bilinçli bir biçimde başka tarafa çekmekte; yoğun bir ‘K¼rt¼l¼k’ akımı olduğunu yaymaktadır. Oysa K¼rt¼l¼k yoktur. Olan kendi ana dilini kullanma hakkına sahip eşit vatandaş olma ¼zlemidir ve ancak gerçek eşitlik şartlarında T¼rkiye halkının gerçek birliği ve kardeşliğinin inancıdır.

(Aralık K¼y¼ muhtarı Ali Budak anlatıyor: ‘Bizim k¼yden Obalı k¼y¼ne giden bir çocuğu yoldan çeviriyorlar. Saat sabahın 4.30’u. hava sisli, alabildiğine soğuk. bizi evden çıkardılar. Beni k¼y¼n dışına g¼t¼r¼p, mahk¼m ve silah olup olmadığını sordular. Kadınları camiye doldurdular. Bizi de bir araya topladılar. hepimizi aradılar. K¼y¼ didik didik ettiler, hiç bir şey bulamadılar. Subaylar g¼rmedi ama erler bizi d¼vd¼ler.’)

Bekir Cengiz yaşlı ve kulakları ağır işiten bir eri... K¼ylere incik boncuk satarak ekmek parası çıkarmağa alışıyor. Yolda komandolar Bekir Cengiz’i g¼r¼yorlar, ‘dur’ diyorlar. Bekir Cengiz duymuyor ve yoluna devam ediyor. Hızlanarak yetişiyorlar. ve Bekir Cengiz’i feci bir şekilde d¼v¼yorlar.

Molla Feyyat köyünde herkesin toprağı var. köyün ağası olmadığından “hükümet kapısı”nda itibarı yok, koruyucusu yok. Komandolar köylüleri bir araya toplarlar, köyü ararlar. Hiçbir şey bulamayınca başlarlar köylüleri dövmeye. “Niye silahınız yok” diye. Bir köylü “silahın olsa bir türlü olmasa bir türlü” diyordu. diğeri ise “adamların gayesi seni dövmek ister silahın olsun, ister olmasın.”

Mezrakebir Köyü’nde de köy imamına kimde silah olduğunu soruyorlar. İmam bilmediğini, bilse de zaten ’söylemeyeceğini, bir din adamına ispiyonculuk yakışmadığını söylüyor. Bunun üzerine köylüleri dereye götürüp çamura yatırıyorlar. Yatmayanları da zorla yatırıp sırtında tepiniyorlar.

Bunlar birkaç örnek. Bismil’de bunlardan dahi kötü, daha akla hayale sığmaz işkenceler yapılmıştır. Bunları yapanlar bu memleketin askerleri, yaptıranlar da emperyalizmin işbirlikçileri ve toprak ağaları. İşkence yapılanlar ise ülkemizin halkı. Birinci milli kurtuluş savaşı’nda Fransız ve İtalyan kurşunlarına karşı koyanlarla onların çocukları... Emperyalizmi silah zoruyla ülkemizden söküp atan Mustafa Kemal’in çetecileriyle, onların çocukları.

Silvan’da

Korit’e üç kere baskın yapılıyor. I. ve II. seferlerinde köylüler tüm dışarı çıkarıldıktan sonra erkekleri bir yere, kadınları bir yere topluyorlar. Sonra köyde arama yapılıyor. Didik didik

ediliyor köy. Komandolar zaten birkaç aydan beri eşkıyaları ve ağaların kiralık katillerini kovalamayı bırakıp bu işle uğraştıklarından durumu çok iyi idare etmektedirler. Hiçbir şey bulamayınca küplere biniyorlar. Yaşlıları ayırmamak kaydıyla bütün erkeklere yat-kalk-sürün emirleriyle işkence ediliyor. Köylüleri tepeye çıkararak dereye doğru yuvarlıyorlar. Dereye gelindikten sonra tepeye doğru marş marşla koşturuyorlar. Geride kalan ihtiyarlar dövülüyor, küfrediliyor. III. sefer göçebeler de arandıktan sonra tekrar köye geliniyor. Yolda sığırtmaca rastlayan komandolar “ulan niye eşkiya besliyorsunuz” deyince, sığırtmaç; “hiç bir şeyden haberim yok, ben hep dışarıdayım” cevabını veriyor. Bunun üzerine sığırtmaç İbrahim’i falakaya yatırarak işkence ediyorlar. Sığırtmacın bacakları mosmordu, ayaklarının altı kabarıp çatlamıştı ve on gün sığırtmaç yatağından kalkamamış, ayağının üstüne basamamıştı.

Veysitaulya’da köylüler hiçbir şey demediler. Çocuklardan biri dövüldüklerini söyleyince “yok öyle bir şey” dediler ve çocuğu kovalamaya başladılar.

Silvan’ın merkezinde 8 Nisan 1970 günü sabah saat üç sıralarında 3 bine yakın jandarma, komando birlikleri, altı helikopter ve topçu keşif uçaklarının desteğiyle etrafi kuşattılar. Görenler sanki bir düşman kalesi muhasara altına alınmış da düşürülecekmiş sanırdı. Gürültüden uyanıp evinden çıkan herkesi istisnasız belli bir toplanma yerine götürüyorlar. Toplanma yerleri tekel işletmesi meydanı, çala

korte, Şador'un yukarı kısmı idi. Olup bitenleri öğrenmek için başını dışarı çıkararak herkes dipçiklenerek bu toplanma yerlerine getirildi. Toplanma yerlerinde halka sürün, yat, kalk, yuvarlan emirleriyle toplu halde işkence edildi. Ve halkı sırt üstü, yüzükoyun yere yatırarak üzerlerinde tepiniyorlar, gülüşüyorlardı. Bu durumdan haberdar edilen Mehdi Zana tekel işletmesi yanındaki toplama yerine gider, fakat Zana da aynı işleme tabi tutulur. Bu işkencelerin en şiddetlisi Şador'un yukarı kısmındaki toplama yerinde olur.

Saat dokuz sıralarında kaymakamlığa müracaat edilir, - şimdi Köyceğiz kaymakamı- kaymakam işkence yapılmadığını, yalan söylediklerini beyan edince, Abdülkerim Ceylan kaymakamı olay yerine davet eder. Bunun üzerine kaymakam, "öyleyse gidin, bildiğiniz yere şikâyet edin" der. Sonra güya Abdülkerim Ceylan makamında kendisine hakaret etti diye nezarete alınır. Polis Abdülkerim Ceylan'ı bir süre karakolda alıkoyar. Aynı anda Feridun tepesi semtinde evler aranarak halka sürekli işkence yapılır. Arama ve işkence saat 17'ye kadar devam eder.

Emperyalizm işbirlikçi patron ağa mütegalibe ittifakı somut olarak bu aramalar sırasında halkın gözü önüne seriliyor. Aramadan üç gün önce Diyarbakır valisi -ki şimdi kendisine emniyet genel müdürlüğü teklif edilmiştir- Silvan ağalarına haber yollar. Ağalar hemen Ankara'ya tatil yapmaya gelirler. Halk bu durumun farkında... Ayrıca Silvan'da arama ve işkence yalnız sur dışında yapılır. Sur içine dokunulmaz. buralar silvan zenginlerinin oturduğu yerlerdir.

Bu arama ve işkencelerin en korkunçları Derik, Eruh ve Siirt taraflarında yapılır. Ama buralardan hiç ses çıkmaz. Halk gün geçtikçe kabaran öfkesini içine hapseder. Ancak 8 Nisan'da Silvan'ın merkezi basılınca bazı kimselerin haberi olur.

(Örneğin Derik'te Rafşat köyü imamını çırılçıplak soyarlar. Tenasül uzvuna bir ip bağlayarak karısının eline tutuştururlar, bütün köyü dolaştırırlar. Sonra karısına işkence ederler. Köy imamı bu olaydan sonra kaçıp ortadan kaybolmuştur. Kimse nereye gittiğini bilmemektedir.)

Bir başka olay: Diyarbakır merkezine bağlı davudi köyünde arama yapılırken komandolar bir genci yatırıp korkunç bir şekilde döverler. Bu duruma dayanamayan babası çocuğun üstüne atılır, "aman, onun yerine beni dövün" der. Başının arka kısmına indirilen bir dipçikle kafası yarılr. Buru köyü doğumlu Mehmet oğlu Dursun Yanardağ 60 yaşındaydı. 18.3.1970 tarihinde Diyarbakır tıp fakültesi hastanesine getirilir ve 22.3.1970'de beyin kanamasından ölür. Köylüler trafik kazasında öldü diyorlardı. Biz ısrar edince "yahu diriltecek misiniz? öldü işte" dediler.

Bunlar bizim gözleyebildiğimiz birkaç olay. daha bunlar gibi, bunlardan kötü binlercesi yapılmakta doğu ve Güneydoğu Anadolu'da. bunlar özünde emperyalizmin "böl ve hükmet" politikasının tezahürleridir. Ülkemizin emperyalizmden, işbirlikçileri ve toprak ağalarından temizlenip halkımızın kurtuluşunu ve mutluluğunu istiyorsak

bu olayları dikkatle izlemek, doğu sorununu bilimsel bir açıdan, gerçek yurtseverlik açısından ortaya koymak zorundayız. Doğu'da yüzyıllardır Türk halkıyla kader birliği yapmış, düşmana karşı omuz omuza dövüşmüş bir Kürt halkı var. bu halkın Türk halkı gibi çözümlenmemiş binlerce sorunu ortada duruyor. Ağa baskısı, açlık, zulüm, işbirlikçi iktidarın terörü doğu'da kol geziyor.

Bir yandan da emperyalizm orta doğu'da planını hızla tatbik, etmekte... Halkların arasına düşmanlık sokup emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesini bölmeye, arkadan hançerlemeye çalışmaktadır. İşte durumun can alıcı noktası burası... Türkiye devrimcileri uyanık davranıp bu oyunu şimdiden bozmaya çalışmazlarsa ilerde çok büyük açmazlara düşebilirler.

Doğu sorunu ancak devrimci yoldan çözüme bağlanabilir. Bu devrimci iktidar uğruna Türk ve Kürt devrimciler, bütün yurtseverler omuz omuza çalışmalıdırlar. Halkların var olan gerçek kardeşliği pekiştirilmeli, baş düşman emperyalizme karşı mücadele edilmeli ve uyanık olunmalıdır. Tek doğru yol budur. Yoksa hangi saflarda olursa olsun burjuva şovenizmine düşmek, emperyalizmin oyununa gelmektir, bölücülüktür."

Aydınlık Sosyalist Dergi -Mayıs 1970-SAYI 19)

THKP-C

GENEL KOMİTE ÜYESİ - HÜSEYİN CEVAHİR

